

ET PAR HELPOST-PROVISORIER

av
Tore Haga

Helpost-historien inneholder en god del provisorier som følge av portoendringer. Dette gjelder både offisiell og såkalt privat helpost. I noen få tilfeller ble det gjort overtrykk på verditegnet, men for det meste dreier det seg om at man fikk påtrykt et ekstra frimerke/tjenestemerke tilsvarende portoforhøyelsen. Ekstramerket var normalt fra den kurerende utgaven, men unntaksvis hadde originalkortet eller -konvolutten en eldre utgave, og resultatet kunne da bli litt uvanlig. Her har vi en "privat" helpostkonvolutt 30+5 øre fra Forsvaret:

Som det fremgår, er 30-øresmerket lik NK T71 fra O.S.-utgaven, utgitt f.o.m. 1951, og 5-øren lik NK T75 fra Off.sak-utgaven, utgitt f.o.m. 1955. Den originale helpostkonvolutten ble utgitt i 10 trykninger, 5 med bokmål og 5 med nynorsk, samt et par øvrige variabler, i tidsrommet oktober 1951 til juni 1954. Konvolutt med tiltrykk 5 øre kom i november 1956, og da var 8 av de 10 originalutgavene representert, 4 med bokmål og 4 med nynorsk. Samlet opplag for disse var nær 315 000.

Før disse var brukt opp, kom 1958 med to portoforhøyelser i rask rekkefølge; først til 40 øre i april og deretter til 45 øre i oktober. Den første rakk ikke Forsvaret å gjøre noe med, men til den andre ble en rest på 5 000 konvolutter med T75+T71 i desember 1958 påtrykt et 10 øres merke, nemlig T76. Her ble det 3 ulike versjoner med bokmål og 1 med nynorsk. Illustrasjon kommer på neste side.

For ordens skyld nevnes at Off.sak-utgaven jo var i gang allerede mens brevportoen var 30 øre. Det ble i 1955 derfor trykt konvolutter med verditegn lik T80, og portoforhøyelsene i 1956 og 1958 fikk samme virkning på restopplaget av disse konvoluttene; de fikk i 1956 påtrykt T75 og i 1959 T76.

Her kommer altså nynorskutgaven med T76+T75+T71. Oppregningen her gjelder tjenestemerkene fra venstre mot høyre, slik at det opprinnelige merket kommer sist.

At den ovenstående konvolutten heter Mobilskjema F5, mens den på forrige side mangler F, skyldes at de kommer fra ulike trykninger av den opprinnelige konvolutten. Trykningene i 1951 og 1952 hadde F, men ved trykningene i 1954 var F fjernet.

Kilder: Peer-Christian Ånensens etterlatte notater.
Egen samling.